

El monestir de Sant Esteve de Banyoles

La fundació benedictina més antiga al sud de la marca hispànica

L'onze de setembre de 822, l'emperador franc Lluís el Pietós va donar un precepte, emès a Attigny a prec del comte Rampó de Girona, a favor del monestir de Sant Esteve de Banyoles. Aquest document constitueix la primera notícia coneguda d'aquesta fundació monàstica. Es posava l'abat banyolí Mercoral, els monjos i els béns del monestir sota la seva tutela i se li concedia la immunitat i la lliure elecció de l'abat, d'acord amb la Regla de sant Benet d'Aniana (750-821). Aquests preceptes se solien sol·licitar quan feia cap a trenta anys que s'ocupava un lloc.

JOAN ANTON ABELLAN | JOSEP GRABULEDA > TEXT

>> Campanar (dalt) i façana (a baix) de l'església de Sant Esteve del monestir de Banyoles.

A final del segle VIII o començament del IX, un grup de persones —monjos o laics—, encapçalats per Bonitus (Bonet o Bonit), varen establir una comunitat monacal en un lloc anomenat

Banyoles («Baniolas»). Havien rebut autorització del comte gironí Odiló. Avui dia, la data més acceptada per a la fundació del monestir banyolí és pels volts de l'any 812, en època del comte Odiló. Va ésser, doncs, la fundació benedictina més antiga al sud de la Marca Hispànica. A partir del segle IX, Carlemany va obligar tots els monestirs del seu imperi a seguir la Regla de sant Benet. I, en concret, la interpretació feta per sant Benet d'Aniana.

Els mateixos monjos van construir el monestir i l'església primitiva, en honor de sant Esteve, feta de fang i pedra i amb la teulada de fusta. També es van edificar habitacions per als monjos i per a l'acolliment dels pobres. En el segle IX, el monestir de Sant Esteve estava format, segurament, per l'església d'una sola nau i un edifici annex, amb un pati, i alguns edificis senzills i aïllats, amb pocs nexes d'unió. Al seu voltant es van aplegar de seguida els primers habitants de Banyoles.

S la península Ibèrica, abans del segle X, els monestirs no havien acceptat encara l'observança benedictina, tret de Catalunya,

VALENTI FARGNOLI, ACPE. COL·LECCIÓ DE LLUÍS MARTÍ I SALLÓ.

AUJUNYAMENT DE GIRONA, CROU JOSEP BULL NARRALL

La data més acceptada per a la fundació del monestir banyolí és pels volts de l'any 812, en època del comte Odiló

Setmana litúrgica de Banyoles Juliol de 1917.

Vista del Monestir.

AUTOR DESCONEGUT. ARXIU COMARCAL DEL PLA DE L'ESTANY (ACPE). COL·LECCIÓ DE LLUÍS MARTÍ I SALLÓ.

que es trobava a la Marca Hispànica, al sud del regne franc. Els rastres més antics de l'observança d'aquesta regla a la península ibèrica els trobem en la concessió d'immunitat atorgada a Sant Esteve de Banyoles (822). Després varen seguir San Pedro de Siresa (833, Osca), Santa Maria de Riudaura (852), Sant Julià del Mont (866), Sant Cugat del Vallès (877), Santa Maria de Ripoll (880), Sant Joan de Ripoll, Sant Joan de les Abadesses (887), Santa Cecília de Montserrat (900), Sant Pere de Camprodon (904), San Cosme i San Damián de Abellar, al regne de Lleó (905), Sant Pau del Camp de Barcelona (911), Santa Maria d'Amer (949), Sant Joan les Fonts (958) i Sant Pere de Besalú (977).

El 948, Sant Esteve de Banyoles ja no era una petita parròquia rural, sinó que era l'església d'un important monestir de forta projecció a la diòcesi gironina. Aviat la jurisdicció del monestir de Sant Esteve va créixer a mesura que ho feien les noves colonitzacions, les unions dels priorats de Finestres i del Montseny i les donacions comtals. Durant el segle IX, va incorporar Sant Pere de

Rodes, i al segle X, el castell de Taià (Seri-nyà). Al segle XI tenia possessions al voltant de Banyoles, als comtats de Girona, Besalú, Empúries, Barcelona i Cerdanya-Rosselló.

Mil anys després de la seva formació, durant el segle XIX, el monestir de Sant Esteve de Banyoles va deixar d'existir. El 27 de juliol de 1835 es va donar l'ordre d'exclusió definitiva i l'endemà els monjos el van deixar per sempre més.

Joan Anton Abellan és historiador.
Josep Grabuleda és historiador i arxiver.

AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI [FONS DIARI DE GIRONA - XAVIER FÀBREGA]

El 948, Sant Esteve de Banyoles ja no era una petita parròquia rural, sinó l'església d'un important monestir de forta projecció a la diòcesi gironina